

Määräykset ja ohjeet 16/2012

Kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat määräykset ja ohjeet: Sairauskassat ja hautaus- ja eroavustuskassat

Dnro

FIVA 6/01.00/2022

Antopäivä

13.12.2012

Voimaantulopäivä

1.1.2013

Lisätietoja

Vakuutusvalvonta/Työeläkelaitokset

FINANSSIVALVONTA

puh. 09 183 51

etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi

finanssivalvonta.fi

Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa "Määräys"-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa "Ohje"-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

"Ohje"-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toimintaohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

[Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne](#)

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala ja määritelmät	7
1.1	Soveltamisala	7
2	Säädöstausta ja kansainväliset suositukset	8
2.1	Lainsäädäntö.....	8
2.2	Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet.....	8
2.3	Kansalliset suositukset.....	8
3	Tavoitteet.....	9
4	Yleiset kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat määräykset.....	10
4.1	Sijoitusten kirjanpito	10
4.2	Ulkomaanrahan määräiset erät	10
4.3	Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista	10
5	Saamisten ja sijoitusten arvostaminen.....	11
5.1	Hankintamenoön arvostaminen – peruseriaatteen.....	11
5.1.1	Sijoitukset.....	11
5.1.2	Rakennusten hankintameno, poistot, arvonalentumiset ja arvonalentumisten palautukset.....	12
5.1.3	Arvonkorotus.....	12
5.2	Omaisuuksien käyttötarkoituksen muutos ja arvonkorotus	13
6	Sijoitusten käyvän arvon määrittäminen	14
6.1	Kiinteistösijoitusten käypä arvo	14
6.1.1	Käyvän arvon määrittämisperiaatteet.....	14
6.2	Muiden sijoitusten käyvän arvon määrittämisperiaatteet	15

7	Tuloslaskelma	17
7.1	Tuloslaskelman kaava	17
7.2	Tuloslaskelman täyttäminen	19
7.2.1	Vakuutusmaksutulo.....	19
7.2.2	Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut	19
7.2.2.1	Sijoitustoiminnan tuotot.....	19
7.2.2.2	Sijoitustoiminnan kulut	20
7.2.3	Sijoitusten arvonnkorotukset ja arvonnkorotusten oikaisut	21
7.2.4	Korvauskulut / Sairauskassa	21
7.2.5	Korvauskulut / Hautaus- ja eroavustuskassa	22
7.2.6	Vakuutusmaksuvastuun muutos.....	22
7.2.7	Hoitokulut ja poistot.....	22
7.2.8	Muut tuotot ja kulut.....	23
7.2.9	Tilinpäättösiirrot.....	23
8	Tase	24
8.1	Taseen kaava	24
8.2	Taseen täyttäminen	28
8.2.1	Aineettomat hyödykkeet	28
8.2.2	Sijoitukset.....	28
8.2.3	Kiinteistösijoitukset.....	28
8.2.4	Sijoitukset osakkaana olevaan työnantajayritykseen / Sairauskassa (<i>Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022</i>).....	29
8.2.5	Muut sijoitukset	29
8.2.6	Saamiset	30

8.2.7	Muu omaisuus.....	30
8.2.8	Siirtosaamiset	31
8.2.9	Oma pääoma	31
8.2.10	Tilinpäätössiirtojen kertymä	32
8.2.11	Vastuovelka / Sairauskassat.....	32
8.2.12	Vastuovelka / Hautaus- ja eroavustuskassat	33
8.2.13	Pakolliset varaukset.....	34
8.2.14	Velat	34
8.2.15	Siirtovelat	34
9	Toimintakertomus ja liitetiedot	35
9.1	Toimintakertomus ja liitetiedot – esittäminen	35
9.2	Tuloslaskelman liitetiedot / Sairauskassa	35
9.2.1	Hoitokulut	35
9.2.2	Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely.....	36
9.3	Taseen liitetiedot / Sairauskassa	38
9.3.1	Sijoitukset.....	38
9.3.2	Kiinteistösijoitusten muutosten erittely.....	39
9.3.3	Muiden lainasaamisten erittely	40
9.3.4	Oman pääoman muutokset	41
9.3.5	Vastuovelka (<i>Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022</i>)	41
9.3.6	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	41
9.4	Tuloslaskelman liitetiedot / Hautaus- ja eroavustuskassa.....	42
9.4.1	Hoitokulut	42

9.4.2	Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely.....	42
9.5	Taseen liitetiedot / Hautaus- ja eroavustuskassa	44
9.5.1	Sijoitukset.....	44
9.5.2	Kiinteistösijoitusten muutosten erittely.....	45
9.5.3	Muiden lainasaamisten erittely	46
9.5.4	Oman pääoman muutokset (<i>Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022</i>).....	46
9.5.5	Vastuovelka (<i>Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022</i>).....	47
9.5.6	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	47
10	Kumotut määräykset ja ohjeet	48
11	Muutoshistoria	49

1 Soveltamisala ja määritelmät

1.1 Soveltamisala

Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetussa laissa tarkoitettuihin valvottaviin:

- vakuutuskassalain 3 §:n 1 momentin 1, 2 ja 3 kohdissa mainittuihin sairauskassoihin (*Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022*)
- vakuutuskassalain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainitut muut vakuutuskassat (hautaus- ja eroavustuskassat). (*Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022*)

Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan lähtökohtaisesti sekä sairauskassoihin että hautaus- ja eroavustuskassoihin. Jos johonkin lukuun sisältyvää määräystä tai ohjetta sovelletaan vain sairauskassoihin tai vain hautaus- ja eroavustuskassoihin, on siitä erikseen maininta kyseisen määräyksen tai ohjeen kohdalla.

2 Säädöstausta ja kansainväliset suositukset

2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- laki eläkesäätiöistä ja eläkekassoista (946/2021, jäljempänä myös ESKL) (*Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022*)
- vakuutuskassalaki (948/2021, jäljempänä myös VKL) (*Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022*)
- kirjanpitolaki (1336/97, jäljempänä myös KPL)
- kirjanpitoasetus (1339/97, jäljempänä myös KPA)
- sosiaali- ja terveysministeriön asetus eläkelaitoksen, lisäeläkelaitoksen ja vakuutuskassan tilinpäätöksestä (1196/2021, jäljempänä myös STMtpA) (*Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022*)
- sairausvakuutuslaki (1224/2004, jäljempänä SVL)
- laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista (566/2005, jäljempänä kuntoutuslaki)
- korkolaki (633/1982)
- aravarajoituslaki (1190/1993).

2.2 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:

- eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 6 luvun 8 §:n 3 momentti (*Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022*)
- eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 6 luvun 10 §. (*Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022*)

2.3 Kansalliset suositukset

- Kirjanpitolautakunnan (KILA) yleisohjeet

3 Tavoitteet

- (1) Näiden määräysten ja ohjeiden tavoitteena on
- varmistaa, että valvottavan laatima tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan valvottavan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Lisäksi tavoitteena on varmistaa, että valvottavat soveltavat tilinpäätöksen laadintaan liittyviä säännöksiä mahdollisimman yhdenmukaisesti.
  - palvella mahdollisimman kattavasti valvottavan tilinpäätöksen laadintaa.

4 Yleiset kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat määräykset

- (1) Eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain (ESKL) 6 luvussa säädetään vakuutuskassan tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:
  - eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 6 luku 10 §. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

4.1 Sijoitusten kirjanpito

MÄÄRÄYS (kohta 3)

- (3) Vakuutuskassan kirjanpidon perusteella tulee pystyä selvittämään sijoitusten alkuperäinen hankintameno, kertyneet arvonalentumiset, tehdyt arvonalentumisten palautukset sekä arvonorotukset erikseen saamisiksi sekä sijoitus- ja käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten osalta.

4.2 Ulkomaanrahan määräiset erät

- (4) KPL 5 luvun 3 §:n mukaan ulkomaanrahan määräiset saamiset samoin kuin ulkomaanrahan määräiset velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi tilinpäätöspäivän kurssiin. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

MÄÄRÄYS (kohdat 5-7)

- (5) Valuuttakurssierot käsitellään kirjanpidossa pääsääntöisesti tulon tai menon oikaisueränä ja rahoitustapahtumiin liittyvät kurssierot sijoitustoiminnan muina tuloina/menoina. Vähäiset menon tai tulon oikaisuerinä syntyneet kurssierot voidaan käsitellä sijoitustoiminnan muina tuloina/menoina.
- (6) Taseen muidenkin omaisuuserien kuin sijoitusomaisuuden valuuttakurssivoitto merkitään sijoitustoiminnan tuottoihin ja valuuttakurssitappiot sijoitustoiminnan kuluihin.

OHJE (kohta 7)

- (7) Finanssivalvonta suosittaa, että kurssierot käsitellään noudattaen KILA:n yleisohjetta (13.12.2005) ulkomaanrahan määräisten saamisten sekä velkojen ja muiden sitoumusten muuttamisesta euromääräisiksi. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

4.3 Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista

- (8) Luettelosta kirjanpidoista ja aineistoista säädetään KPL 2 luvun 7a §:ssä. *(Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)*

5 Saamisten ja sijoitusten arvostaminen

- (1) Eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain (ESKL) 6 luvussa säädetään vakuutuskassan tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:
  - eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 6 luku 8 §:n 3 momentti ja 10 §. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)
- (3) Saamiset arvostetaan VKL 3 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kirjanpidossa nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)
- (4) Sijoitukset voidaan arvostaa ESKL 6 luvun 8 §:n mukaan joko hankintamenoon tai käypään arvoon. Jos sijoitukset arvostetaan käypään arvoon, käyvän arvon arvostamisessa on noudatettava ESKL 6 luvun 8 §:n lisäksi KPL 5 luvun 2a § ja KPL 5 luvun 2b §. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

5.1 Hankintameno arvostaminen – peruseriaatteet

- (5) Sijoitusten hankintameno määritetään KPL 4 luvun 5 §:ssä.
- (6) Sijoitusten arvonalentumisten ja arvonalentumisten palautusten kirjaamisen osalta noudatetaan ESKL 6 luvun 7 §:n 1 ja 2 momentteja. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

MÄÄRÄYS (kohdat 7-8)

- (7) Jos sijoituksesta aikaisemmin kirjattu arvonalentuminen on palautettu, saa arvonalentumisen palautus olla enintään aikaisemmin tehdyin arvonalentumisen suuruisen.
- (8) Sijoituksen jäljellä olevalla hankintamenolla tarkoitetaan alkuperäisen hankintamenon sekä kertyneiden poistojen ja kertyneiden arvonalentumisten erotusta.

OHJE (kohta 9)

- (9) Finanssivalvonta suosittaa, että mikäli välillisiä menoja luetaan hankintamenoon, on noudatettava KILA:n yleisohjetta Kiinteiden menojen lukeminen hyödykkeen hankintamenoon (31.1.2006). (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

5.1.1 Sijoitukset

MÄÄRÄYS (kohdat 10-11)

- (10) Indeksiin sidotut lainat ja muut vastaavan tyyppiset yhdistetyt instrumentit, joihin liittyy johdannainen/johdannaisia, jaetaan kirjanpidossa pääsopimukseksi ja johdannaissopimukseksi ja kumpikin arvostetaan erikseen alimman arvon periaatteella. Vaihtoehtoisesti voidaan koko yhdistetty instrumentti kirjata ja arvostaa yhtenä kokonaisuutena. Alimman arvon periaatetta noudatetaan myös siinä tapauksessa, että lainan pääoma on turvattu.

- (11) Optiolainan hankintamenoksi katsotaan, milloin optiolainaa ei ole hankittu erillään optiotodistuksesta, lainaosuuden ensimmäinen julkisesti noteerattu markkinahinta merkinnän tai muun hankinnan jälkeen tai milloin sellaista ei ole saatavissa, lainaosuudesta saatavan pääoma- ja korkovirran markkinakorolla diskontattu nykyarvo.

5.1.2 Rakennusten hankintameno, poistot, arvonalentumiset ja arvonalentumisten palautukset

- (12) Rakennusten hankintameno kirjataan ESKL 6 luvun 7 §:n mukaan vaikutusaikanaan poistona kuluiksi tai KPL:n 5 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaisena poistona kuluksi. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- (13) ESKL 6 luvun 7 §:n mukaan rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kuluiksi ilman ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

MÄÄRÄYS (kohdat 14-17)

- (14) Sovellettaessa suunnitelman mukaisia poistoja myös rakennusten aineosat, irtaimisto ja muut pitkävaikutteiset menot poistetaan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan. *(Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)*
- (15) Rakennuksesta tehdään poistojen / suunnitelman mukaisten poistojen lisäksi arvonalentuminen siltä osin, kun rakennuksen / suunnitelman mukaiset poistot eivät ole riittävät alentamaan rakennuksen jäljellä olevaa hankintamenoa käyvän arvon suuruisiksi. *(Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)*
- (16) Mikäli rakennuksen käypä arvo myöhemmin nousee yli jäljellä olevan hankintamenon, tehdään arvonalentumisen palautus. Arvonalentumisen palautus ei saa ylittää aiemmin kirjattua arvonalentumista. Rakennuksesta tehtyjä poistoja ei palauteta.
- (17) Mikäli muutetaan rakennuksen taloudellista pitoaikaa, on kysymys poistosuunnitelman muuttamisesta. Poistosuunnitelman muuttamisen jälkeen muutostilikauden ja sitä seuraavien tilikausien poistot tehdään uuden poistosuunnitelman mukaisina. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

OHJE (kohta 18)

- (18) Finanssivalvonta suosittaa, että suunnitelman mukaisten poistojen laskennassa noudatetaan KILA:n yleisohjetta suunnitelman mukaisista poistoista (16.10.2007). *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

5.1.3 Arvonkorotus

- (19) Sijoitusten arvonkorottamisista säädetään ESKL 6 luvun 7 §:n 3 momentissa. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- (20) Arvonkorotusta tehtäessä on noudatettava varovaisuuden periaatetta.

MÄÄRÄYS (kohdat 21-26)

- (21) Rakennuksen tuloutettu ja rahastoitu (arvonkorotusrahasto) arvonkorotus poistetaan vaikutusajanaan / suunnitelman mukaan. Katso myös luku 8.2.9 kohta (44). (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)
- (22) Mikäli omaisuuden hankintamenosta on tehty arvonalentuminen, on arvonalentuminen palautettava ennen arvonkorotuksen tekemistä. Rakennuksesta tehtyjä poistoja / suunnitelman mukaisia poistoja ei palauteta, vain poistoilla vähennetyin alkuperäisen hankintamenon ylittävää osuus kirjataan arvonkorotuksena. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)
- (23) Tuloutetun arvonkorotuksen peruutus on kirjattava arvonkorotuksen oikaisuksi tuloslaskelmaan ja rahastoitu arvonkorotus on peruutettava taseessa siltä osin, kuin sijoituksen käypä arvo on laskeutunut alle korotetun arvon tai omaisuus on tuhoutunut. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)
- (24) Rakennusten osalta aiheeton tuloutettu arvonkorotus oikaistaan arvonalentumisena. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)
- (25) Myyntivoitto tai myyntitappio on myyntihinnan sekä jäljellä olevan hankintamenon ja tuloutettujen arvonkorotusten erotus. Rahastoitu arvonkorotus peruutetaan myynnin yhteydessä. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)
- (26) Hyödykkeen käyttötarkoituksen muutoksen perusteella arvonkorotuksen peruutusta tai oikaisua ei suoriteta. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)

5.2 Omaisuuden käyttötarkoituksen muutos ja arvonkorotus

- (27) Hyödyke siirretään ESKL 6 luvun 8 §:n 2 momentin mukaan sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi kirjanpitoarvon määräisenä. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

MÄÄRÄYS (kohdat 28-30)

- (28) Mikäli omaisuuden käyttötarkoitus muuttuu sijoitusomaisuudesta käyttöomaisuudeksi tai päinvastoin, tuloutettua arvonkorotusta ei oikaista eikä peruuteta. Arvonkorotusta seurataan kuitenkin kirjanpidossa omaisuuden tosiasiallisen käyttötarkoituksen mukaisesti.
- (29) Käyttötarkoituksen muutoksen seurauksena voi käyttöomaisuudeksi katsottavaan omaisuuteenkin kohdistua tuloutettua arvonkorotusta.
- (30) Käyttötarkoituksen muutoksen seurauksena voi sijoitusomaisuudeksi katsottavaan omaisuuteenkin kohdistua arvonkorotusrahastoon kirjattua arvonkorotusta. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)

6 Sijoitusten käyvän arvon määrittäminen

- (1) Eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain (ESKL) 6 luvussa säädetään vakuutuskassan tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:
  - eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 6 luvun 8 §:n 4 momentti ja 10 §. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

6.1 Kiinteistösjoitusten käypä arvo

- (3) Kiinteistökohteella tarkoitetaan kiinteistöä, toisen maalla olevaa rakennusta, rakennelmaa tai muuta laitosta, maahan kohdistuvaa siirtokelpoista vuokraoikeutta, tilaa, määrääalaa, vesialuetta, vesivoiman käyttöoikeutta ja tietyn asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön osakkeita. Kiinteistöön katsotaan kuuluvan maa-alue, rakennus ja niihin liittyvä irtaimisto.

6.1.1 Käyvän arvon määrittämisperiaatteet

MÄÄRÄYS (kohdat 4-13)

- (4) Käyvän arvo määrittämisen on perustuttava vuosittain tehtävään kiinteistökohtaiseen luotettavaan arvioon. Arvioijalla on oltava riittävä asiantuntemus. *(Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)*
- (5) Käypä arvo tarkoittaa arvointipäivän markkina-arvoa.
- (6) Markkina-arvo tarkoittaa hintaa, jolla kiinteistökohteita voitaisiin arvointipäivänä myydä vapailla markkinoilla normaaleissa oloissa riippumattoman myyjän ja ostajan välisellä sopimuksella.
- (7) Mikäli kiinteistön markkina-arvo ei ole johdettavissa kiinteistömarkkinoilta, käypä arvo määritetään seuraavasti:
  - sijoituskiinteistön osista tai vastaavien sijoituskiinteistöjen markkina-arvosta johdettuun arvoon, jos niiden markkina-arvo on luotettavasti määritettävissä; tai
  - yleisesti hyväksytyjen tuottoarvoon perustuvien arvostusmallien ja -tekniikoiden avulla laskettuun arvoon, jos se on luotettavasti määritettävissä; tai
  - jos sijoituskiinteistön käypää arvoa ei voida määrittellä luotettavasti, sijoituskiinteistö arvostetaan siten, kun ESKL 6 luvun 7 §:n 1 momentissa on säädetty.*(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- (8) Markkina-arvoa määritettäessä tulee ottaa huomioon:
  - kiinteistön käyttötarkoitus, ikä, kunto ja erityisominaisuudet
  - rakennusoikeus, sijainti, liikenneyhteydet, sopivuus rakennustarkoituksiin ja kunnallisteknisten töiden valmiusaste
  - vuokrataso, vuokrasopimusten sisältö ja alueen vuokranäkymät
  - yleinen markkinatilanne ja tuottovaatimukset.

- (9) Tyhjien ja omassa käytössä olevien kiinteistökohteiden markkina-arvon/käyvän arvon määrittämisessä on noudatettava erityistä varovaisuutta. Rinnakkaisten arviointimenetelmien käyttö on tällöin suotavaa.
- (10) Jos asunto- tai kiinteistöyhteisöllä on velkaa, on osakkeiden edellä mainitulla tavalla määritetystä markkina-arvosta vähennettävä osakkeiden osuus yhteisön veloista kunkin vuoden tilinpäätöksen mukaan. Niin sanottujen hajaosakkeiden velkaosuuden vähentämisessä noudatetaan olennaisuuden periaatetta.
- (11) Jos kiinteistökohteen arvo on alentunut, suoritetaan asianmukainen käyvän arvon tarkistus. Näin saatua alemmaa arvoa saa nostaa seuraavissa tilinpäätöksissä, kun arvo perustuu suoritettuun arviointiin.
- (12) Mikäli kiinteistökohteesta on olemassa ulkopuoliselta taholta saatu sitova ostotarjous tai sopimuksen perusteella määräytyvä lunastushinta, tulee sitä käyttää käypänä arvona.
- (13) Valtion asuntolainoin lainoittamien kiinteistösijoitusten käypänä arvona pidetään aravarajoituslain 10 §:n mukaista luovutuskorvausta.

6.2 Muiden sijoitusten käyvän arvon määrittämisperiaatteet

MÄÄRÄYS (kohdat 14-22)

- (14) Muiden sijoitusten käypä arvo määritetään sijoituskohteittain (erillisarvostus).
- (15) Käypä arvo tarkoittaa markkina-arvoa.
- (16) Kun sijoituskohde noteerataan virallisessa arvopaperipörssissä, markkina-arvo tarkoittaa tilinpäätöspäivän viimeistä saatavilla olevaa jatkuvan kaupankäynnin mukaista ostokurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia tai, milloin tilinpäätöspäivä ei ole pörssin kaupantekopäivä tai milloin noteerausta ei ole, tätä päivää edeltävää viimeistä vastaavaa kurssia.
- (17) Kun muille kuin edellisessä kohdassa mainituille sijoituksille on olemassa markkinat, markkina-arvo tarkoittaa tilinpäätöspäivän viimeistä saatavilla olevaa ostokurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia tai, milloin tilinpäätöspäivä ei ole kaupantekopäivä tai milloin kurssia ei ole, tätä päivää edeltävää viimeistä vastaavaa kurssia.
- (18) Jos edellisissä kohdissa mainittua markkina-arvoa ei voida pitää todellisen markkina-arvon kannalta luotettavana, voidaan käyttää kolmen edellisen kaupantekopäivän viimeisten kaupantekokurssien määrillä painotettua keskiarvoa tai muuta todennäköistä luovutusarvoa. Peruste tälle on selostettava tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.
- (19) Mikäli muiden sijoituskohteiden markkina-arvo ei ole johdettavissa markkinoilta, käypä arvo määritetään seuraavasti:
- rahoitusvälineen osista tai samanlaisten rahoitusvälineiden markkina-arvosta johdettuun arvoon, jos niiden markkina-arvo on luotettavasti määritettävissä; tai
  - yleisesti hyväksytyjen arvostusmallien ja –tekniikoiden avulla laskettuun arvoon, jos se on luotettavasti määriteltävissä; tai
  - jos rahoitusvälineen käypää arvoa ei voida määrittää luotettavasti, rahoitusväline arvostetaan siten, kun ESKL 6 luvun 7 §:n 1 ja 2 momenteissa on säädetty.

(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

- (20) Mikäli sijoituskohteesta on olemassa ulkopuoliselta taholta saatu sitova ostotarjous tai sopimuksen perusteella määräytyvä lunastushinta, tulee sitä käyttää käypänä arvona.

Lainasaamiset ja talletukset

- (21) Käypä arvo määritetään luvun 6.2.1 kohdan 20 mukaisesti. Mikäli todennäköistä luovutushintaa ei ole saatavissa, käypänä arvona pidetään nimellisarvoa paitsi silloin, jos mahdollinen luottotappion vaara edellyttää nimellisarvoa alemman todennäköisen arvon käyttämistä. Nimellisarvoa on alennettava, vaikka luottotappiota ei olisi vielä lopullisesti todettu. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

Indeksiin sidotut lainat ja muut vastaavat yhdistetyt instrumentit

- (22) Mikäli indeksiin sidotulle lainalle tai vastaavalle yhdistetylle instrumentille ei ole saatavissa markkina-arvoa, sitovaa ostotarjousta tai lunastushintaa, määritetään pääsopimuksen ja siihen liittyvän johdannaisen käypä arvo laskemalla todennäköinen lunastusarvo liikkeeseenlaskijan tai muun osapuolen takaamien suoritusten nykyarvona (rahavirtojen nykyarvo).

7 Tuloslaskelma

- (1) Eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain (ESKL) 6 luvussa säädetään vakuutuskassan tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:
  - eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 6 luvun 8 §:n 3 momentti ja 10 §. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

7.1 Tuloslaskelman kaava

- (3) Tuloslaskelma laaditaan noudattaen STMtpA:n tuloslaskelmakaavaa.

MÄÄRÄYS (kohdat 4-5)

- (4) Annettaessa STMtpA:n mukaista tuloslaskelman kaavaa yksityiskohtaisempia tietoja, voidaan joko käyttää liitteitä tai lisätä kaavaan nimikkeitä. Jos kaavan nimikkeitä lisätään, pääryhmien nimikkeitä ei saa muuttaa, pääryhmiä ei saa jakaa, eriä ei saa siirtää pääryhmästä toiseen eikä esitysjärjestyksestä saa muuttaa. Tarpeettomat nimikkeet sen sijaan voidaan jättää pois.
- (5) Tuloslaskelmassa esitetään tulosta heikentävät erät ja negatiiviset erotukset miinus (-) etumerkillä.

Tuloslaskelmakaava; Sairauskassa ja hautaus- ja eroavustuskassa**Vakuutustekninen laskelma**

Vakuutusmaksutulo

Osakkaan vakuutusmaksut _____

Vakuutettujen vakuutusmaksut _____

Sijoitustoiminnan tuotot _____

Sijoitusten arvonkorotus/realisoitumattomat arvonnousut¹ _____

Korvauskulut

Sairausvakuutuslain mukaiset korvaukset _____

Kansaneläkelaitoksen osuus _____

Muut maksetut korvaukset _____

Käyttörahaston vähennys _____

Takaisinostot _____

Korvausvastuun muutos _____

Vakuutusmaksuvastuun muutos _____

Hoitokulut

Hoitokulut _____

Kansaneläkelaitoksen osuus _____

Sijoitustoiminnan kulut _____

Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu/realisoitumattomat arvonlaskut¹ _____*Vakuutustekninen tulos* _____**Muu kuin vakuutustekninen laskelma**

Muut tuotot _____

Muut kulut _____

Ylijäämä (alijäämä) varsinaisesta toiminnasta _____

Tilinpäätössiirrot _____

Poistoeron muutos _____

¹ Mikäli sijoitukset arvostetaan taseessa käypään arvoon.

Verotusperusteisten varausten muutos _____

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)² _____

(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

7.2 Tuloslaskelman täyttäminen

7.2.1 Vakuutusmaksutulo

MÄÄRÄYS (kohdat 6-7)

- (6) Tuloslaskelmaan merkitään tilikauden suoriteperusteinen vakuutusmaksutulo vakuutusmaksusaamisten luottotappioilla vähennettynä ja eriteltynä tuloslaskelman kaavan mukaisesti osakkaan vakuutusmaksuihin ja vakuutettujen vakuutusmaksuihin. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)
- (7) Tilikaudella eräänntyneet, mutta seuraavalla tilikaudella maksettavat vakuutusmaksut on kirjattava tilikauden vakuutusmaksutuloon ja taseen siirtosaamisiin. Tilikaudella suoritettuja, mutta seuraavaan tilikauteen kohdistuvia vakuutusmaksuja ei lueta tilikauden tuloksi, vaan ne merkitään kohtaan (muut) velat/vakuutusmaksuennakot.

7.2.2 Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut

MÄÄRÄYS (kohdat 8-10)

- (8) Sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja kirjattaessa noudatetaan bruttoperiaatetta.
- (9) Sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja ovat myös käyttöomaisuusluonteisten arvopapereiden, kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden tuotot ja kulut.
- (10) Omien toimitilojen laskennallista vuokraa tai muita laskennallisia eriä ei merkitä tuloslaskelmaan.

7.2.2.1 Sijoitustoiminnan tuotot

MÄÄRÄYS (kohdat 11-16)

- (11) Sijoitustoiminnan tuottoihin merkitään muun muassa osinkotuotot, korkotuotot, saamisten ja arvopapereiden indeksikorotukset, sijoitusomaisuuden ja käyttöomaisuuden myyntivoitot, arvonalentumisten palautukset ja muut vastaavat sijoitustoiminnan tuotot.
- (12) Osinkotuottoja ovat osakkeista ja osuuksista saadut osingot ja muut voitto-osuudet. Osingot ja muut voitto-osuudet kirjataan pääsääntöisesti sille tilikaudelle, jona osingonjaosta on päätetty.

² Pakollinen aina, ylemmät Ylijäämä (alijäämä) rivit voi jättää pois, jos väliin ei tule rivejä.

- (13) Korkotuottoja ovat kertyneet korot sijoituksista ja saamisista. Korkotuottoihin merkitään myös indeksikorotukset ja viivästyneistä vakuutusmaksusuorituksista perityt korot ja korotukset.
- (14) Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintamenon erotuksen jaksotus kirjataan korkotuottojen lisäykseksi tai vähennykseksi arvopaperin juoksuaikana (katso ESKL 6 luku 7 §:n 2 momentti). (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)
- (15) Yhdistetystä instrumentista voidaan kirjata tilikauden tuotoksi ja siirtosaamiseksi vain, mikäli liikkeeseenlaskija tai muu osapuoli on alkuperäisissä lainaehdoissa tai muussa kirjallisessa sopimuksessa sitoutunut maksamaan tuoton. Tuoton takaavan järjestelyn tulee olla liikkeeseenlaskijaa tai muuta osapuolta sitova siten, ettei sitä voida purkaa laina-aikana.
- (16) Kiinteistösijoitusten tuottoja ovat vuokrat ja käyttökorvaukset, puun ja maa-ainesten myyntituotot, kiinteistöosakkeista saadut osingot ja muut vastaavat kiinteistötuotot sekä korot lainasaamisista kassan kiinteistöyhteisöiltä.

7.2.2.2 Sijoitustoiminnan kulut

MÄÄRÄYS (kohdat 17-21)

- (17) Kiinteistösijoitusten kuluja ovat kiinteistöjen hoitokulut, kiinteistöosakkeiden hoito- ja pääomavastikkeet, luottotappiot vuokrasaamisista, kiinteistövero, metsänhoitomaksu ja muut välittömät kiinteistösijoitusten kulut sekä kiinteistösijoitusten hoitamisesta aiheutuvat menot ja poistot. Kiinteistösijoitusten kuluihin merkitään sijoitus- ja käyttöomaisuuteen kuuluvien rakennusten ja niihin ainesosina kuuluvien koneiden ja laitteiden poistot.
- (18) Korkokuluihin ja muihin vieraan pääoman kuluihin sisällytetään veloista kertyneet korot mukaan lukien kiinteistösijoitusten korot sekä muut vieraan pääoman kulut. Korkokuluihin merkitään myös velkojen indeksikorotukset, korkolain mukaiset viivästyskorot. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)
- (19) Sijoitusten hoitamisesta aiheutuviin hoitomenoihin ja poistoihin sisällytetään palkat, palkkiot, henkilösivukulut ja muut sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuneet menot, kuten esimerkiksi sijoitussuunnitelmien ja sijoituspäätösten tekeminen, luoton myöntäminen, lainakannan, kiinteistöjen ja arvopaperisalkkujen hoitaminen, sijoitussaamisten periminen, sijoitusten realisointien hoitaminen ja rahoituksen ja maksuvalmiuden hoitaminen. Sijoitustoiminnan hoitomenoihin sisällytetään käyttöä kuvaavien mittareiden avulla sijoitustoiminnan osuus atk-palveluista ja atk-järjestelmien kehittämisestä.
- (20) Poistoihin sisällytetään sijoitustoiminnan koneiden ja kaluston, aineettomien oikeuksien ja pitkävaikutteisten menojen poistot.
- (21) Sijoituksiin sisältyvien saamisten luottotappiot käsitellään arvonalentumisina. Luottotappiot korkosaamisista merkitään kuitenkin sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuneisiin muihin hoitomenoihin ja poistoihin.

7.2.3 Sijoitusten arvonkorotukset ja arvonkorotusten oikaisut

MÄÄRÄYS (kohta 22)

- (22) Sijoitusten arvonkorotukset ja arvonkorotusten oikaisut esitetään kyseisten tuloslaskelma- nimikkeiden alla.

7.2.4 Korvauskulut / Sairauskassa

MÄÄRÄYS (kohdat 23-27)

Sairausvakuutuslain mukaiset korvaukset

- (23) SVL:n mukaisen työpaikkakassan tilikauden aikana maksamat SVL:n mukaiset korvaukset merkitään tuloslaskelmaan kohtaan Sairausvakuutuslain mukaiset korvaukset.

Kansaneläkelaitoksen osuus

- (24) Tuloslaskelmassa kohtaan Kansaneläkelaitoksen osuus merkitään työpaikkakassan tilikauden aikana maksamia SVL:n mukaisia korvauksia vastaava sairausvakuutusrahaston osuus sekä kuntoutusrahalain mukaisia etuuksia vastaava Kansaneläkelaitoksen osuus maksetuista etuuksista. Mikäli ennakko-osuudet poikkeavat maksetuista korvauksista ja etuuksista, kirjataan erotus taseeseen siirtovelkana tai siirtosaamisena. Tuloslaskelmassa SVL:n mukaisten korvausten sekä kuntoutusrahalain mukaisten etuuksien ja niihin liittyvän Kansaneläkelaitoksen osuuden summa on aina nolla.

Muut maksetut korvaukset

- (25) Muut maksetut korvaukset sisältävät paitsi kassan sääntöjen mukaisina lisäetuuksina tilikauden aikana maksamat korvaukset, myös kassan käyttörahastosta kirjatut korvaukset. Muut kuin työpaikkakassat (niin sanotut täydennyskassat eli muuta kuin SVL:n mukaista toimintaa harjoittavat sairauskassat) merkitsevät kaikki maksamansa korvaukset tähän kohtaan.

Käyttörahaston vähennys

- (26) Käyttörahaston vähennyksenä (-merkkisenä) merkitään sama määrä, mikä tilikauden korvauksista on kirjattu käyttörahastosta. Vastaavasti menetellään, mikäli kassalla on Käyttörahastoa vastaava muu rahasto, jolloin Käyttörahaston asemesta käytetään kyseessä olevan rahaston nimeä.

Korvausvastuun muutos

- (27) Korvausvastuun muutoksena merkitään tilikauden lopun ja edellisen tilikauden lopun korvausvastuiden erotus. Jos kassan laskuperusteen mukainen korvausvastuu tilikauden päättyessä on suurempi kuin edellisen vuoden korvausvastuu, merkitään erotus (-) -merkkisenä tuloslaskelmaan. Jos korvausvastuu on vähentynyt, merkitään korvausvastuun vähennys tuloslaskelmaan tulosta parantavana eränä. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)

7.2.5 Korvauskulut / Hautaus- ja eroavustuskassa

MÄÄRÄYS (kohdat 28-31)

- (28) Korvauskulut eritellään tuloslaskelmassa maksettuihin korvauksiin, takaisinostoihin ja korvausvastuun muutokseen.
- Maksetut korvaukset
- (29) Maksetut korvaukset sisältävät kassan sääntöjen mukaisina etuuksina tilikauden aikana maksetut korvaukset.
- Takaisinostot
- (30) Takaisinostoihin merkitään kassan säännöissä mainitulla tavalla aktiiviaikana eroavalle jäsenelle takaisin maksetut rahasto-osuudet.
- Korvausvastuun muutos
- (31) Korvausvastuun muutoksena merkitään tilikauden lopun ja edellisen tilikauden lopun korvausvastuiden erotus. Jos kassan laskuperusteen mukainen korvausvastuu tilikauden päättyessä on suurempi kuin edellisen vuoden korvausvastuu, merkitään erotus (-) -merkkisenä tuloslaskelmaan. Jos korvausvastuu on vähentynyt, merkitään korvausvastuun vähennys tuloslaskelmaan tulosta parantavana eränä.

7.2.6 Vakuutusmaksuvastuun muutos

MÄÄRÄYS (kohta 32)

- (32) Vakuutusmaksuvastuun muutos koskee vain niitä kassoja, joilla sääntöjensä mukaan on vakuutusmaksuvastuu. Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään tilikauden loppu- ja alkusuureiden erotuksen suuruisena.

7.2.7 Hoitokulut ja poistot

MÄÄRÄYS (kohdat 32-35)

- (33) Vakuutuskassan hoitokuluihin ja poistoihin merkitään kassan hoitamisesta aiheutuneet muut hoitomenot kuin sijoitustoiminnan kuluihin merkityt sijoitustoiminnan hoitomenot ja muut poistot kuin sijoitustoiminnan kuluihin merkityt poistot.
- (34) Finanssivalvonnan valvontamaksu ja Vakuutuskassat ry:n vuosimaksu merkitään tähän kohtaan.
- (35) Lisäksi sairauskassat merkitsevät tähän kohtaan hoitokulut SVL:n mukaisen toiminnan sekä kuntoutuslain mukaisen toiminnan osalta. Kansaneläkelaitoksen osuus sairauskassan hoitokuluista esitetään erikseen hoitokuluissa.

7.2.8 Muut tuotot ja kulut

MÄÄRÄYS (kohta 36)

- (36) Muita tuottoja ja kuluja ovat erät, jotka eivät välittömästi liity kassan varsinaiseen toimintaan tai siihen liittyvään sijoitustoimintaan.

7.2.9 Tilinpäätössiirrot

MÄÄRÄYS (kohta 37)

- (37) Tilinpäätössiirroissa esitetään verotusperusteisten varausten muutos (KPL 5 luvun 15 §) tilikauden lopussa ja alussa olleiden varausten erotuksen suuruisena. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)

8 Tase

- (1) Eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain (ESKL) 6 luvussa säädetään vakuutuskassan tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:
  - eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 6 luvun 8 §:n 3 momentti ja 10 §. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

8.1 Taseen kaava

- (3) Tase laaditaan noudattaen STMtpA:n tasekaavaa.

MÄÄRÄYS (kohta 4)

- (4) Annettaessa STMtpA:n mukaisen taseen kaavaa yksityiskohtaisempia tietoja, voidaan joko käyttää liitteitä tai lisätä kaavaan nimikkeitä. Jos kaavan nimikkeitä lisätään, pääryhmien nimikkeitä ei saa muuttaa, pääryhmiä ei saa jakaa, eriä ei saa siirtää pääryhmästä toiseen eikä esitysjärjestyksestä saa muuttaa. Tarpeettomat nimikkeet sen sijaan voidaan jättää pois.

Tase; Sairauskassa ja hautaus- ja eroavustuskassa

VASTAAVAA

Aineettomat hyödykkeet¹ _____

Sijoitukset

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet _____

Lainasaamiset omilta

kiinteistöyrityksiltä _____

Sijoitukset osakkaana olevaan työntantajayritykseen

Osakkaana olevan työntantajayrityksen
osakkeet ja osuudet _____Osakkaana olevan yrityksen
liikkeelle laskemat rahoitusmarkkinavälineet _____Velkakirjasaamiset osakkaana olevalta
työntantajyritykseltä _____Saamiset osakkaana olevalta
työntantajyritykseltä _____Muut sijoitukset osakkaana olevaan
työntantajyritykseen¹ _____

Muut sijoitukset

Osakkeet ja osuudet _____

Rahoitusmarkkinavälineet _____

Osuudet yhteissijoituksista _____

Kiinnelainasaamiset _____

Muut lainasaamiset _____

Talletukset _____

Muut sijoitukset _____

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset _____

¹ Suuruudeltaan merkittävät erät on eriteltävä omalla nimikkeellään.

Vastuuvajaus				_____
Saamiset				
Muut saamiset ¹				_____
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto ²				_____
Muut aineelliset hyödykkeet ²				_____
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat ²				_____
Rahat ja pankkisaamiset				_____
Muu omaisuus				_____
Siirtosaamiset				_____
Vastaavaa yhteensä				_____
VASTATTAVAA				
Oma pääoma ³				
Perustamispääoma				_____
Pohjarahasto				_____
Takuupääoma				_____
Vararahasto				_____
Käyttörahasto				_____
Muut rahastot				_____
Käyvän arvon rahasto				_____
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)				_____
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)				_____
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero				_____
Verotusperusteiset varaukset				_____
Vastuovelka				

² Erää ei tarvitse eritellä taseessa, mikäli ei ole suuruudeltaan olennainen oikean ja riittävän kuvan antamisen kannalta.

³ Arvonkorotusrahasto esitetään omassa pääomassa erillisenä eränä ennen Edellisten tilikausien ylijäämää (alijäämää)

Vakuutusmaksuvastuu	_____	
Korvausvastuu	_____	
Indeksikorotusvastuu	_____	_____
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka		_____
Pakolliset varaukset		_____
Velat		
Lainat osakkaana olevalta työnantajayritykseltä	_____	
Muut velat ¹	_____	_____
Siirtovelat		_____
Vastattavaa yhteensä		_____

(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

8.2 Taseen täyttäminen

8.2.1 Aineettomat hyödykkeet

- (5) Aineettomiin hyödykkeisiin merkitään muun muassa aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot.
- (6) Aineettomien hyödykkeiden aktivoinnista säädetään KPL 5 luvun 5a §:ssä. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)

MÄÄRÄYS (kohdat 7-8)

- (7) Aineettomina oikeuksina esitetään sekä erikseen luovutettavissa olevat että muunlaiset oikeudet, esimerkiksi ostettujen tietokoneohjelmien käyttöoikeudet.
- (8) Muita pitkävaikutteisia menoja ovat esimerkiksi vuokra- ja osakehuoneistojen perusparannusmenot, siirtokelvottomat liittymismaksut, tietokoneohjelmien suunnittelu- ja ohjelmointimenot ynnä muut pitkävaikutteiset menot, mikäli ne on aktivoitu.

8.2.2 Sijoitukset

MÄÄRÄYS (kohdat 9-10)

- (9) Vakuutuskassan sijoitukset muodostuvat sijoitusomaisuudesta ja sijoitukseen merkityistä käyttöomaisuusluonteisista arvopapereista, kiinteistöistä ja kiinteistöosakkeista.
- (10) Sijoitukseen merkitään erikseen kiinteistösijoitukset ja muut sijoitukset. Sairauskassa merkitsee lisäksi erikseen sijoitukset työnantajayritykseen.

8.2.3 Kiinteistösijoitukset

MÄÄRÄYS (kohdat 11-15)

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

- (11) Kiinteistöihin merkitään vakuutuskassan suorassa omistuksessa olevat kiinteistökohteet ts. kiinteistöt, toisen maalla olevat rakennukset, rakennelmat tai muut laitokset, kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot, tilat, määräalat, vesialueet ja oikeudet vesivoimalaitoksen käytössä olevaan vesivoimaan edellyttäen, että vesivoiman käyttöoikeuden vakuudeksi on vahvistettu kiinnitys. Kiinteistöihin sisällytetään maa-alueen ja rakennuksen lisäksi niihin liittyvä irtaimisto ja liittymismaksut. Kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenoihin sisällytetään sekä maa- ja vesialueiden että rakennusten ja rakennelmien vuokraoikeudet, jotka on aktivoitu.
- (12) Kiinteistöosakkeisiin merkitään osakkeet keskinäisissä ja muissa asunto- ja kiinteistöyhteisöissä sekä hallintayhteisöissä, jotka ainoastaan omistavat kiinteistöjä ja/tai kiinteistöosakkeita.
- (13) Sijoitukset varsinaisiin kiinteistösijoitusyhteisöihin merkitään tase-erään Osakkeet ja osuudet.
- (14) Myös kiinteistösijoitukseen liittyvät ennakkomaksut ja rakenteilla olevat kohteet esitetään kiinteistösijoituksina.

Lainasaamiset omilta kiinteistöryyksiltä

- (15) Lainasaamisiin omilta kiinteistöryyksiltä merkitään velkakirjasaamiset ja rakennusaikaiset saamiset kiinteistöryyksiltä.

8.2.4 Sijoitukset osakkaana olevaan työnantajayritykseen / Sairauskassa (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

MÄÄRÄYS (kohdat 16–20)

Osakkaana olevan työnantajayrityksen osakkeet ja osuudet (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

- (16) Osakkaana olevan työnantajayrityksen osakkeisiin ja osuuksiin merkitään vakuutuskassan omistamat kassan työnantajayrityksen tai työnantajayritysten osakkeet ja osuudet. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

Osakkaana olevan yrityksen liikkeelle laskemat rahoitusmarkkinavälineet (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

- (17) Osakkaana olevan yrityksen liikkeelle laskemiin rahoitusmarkkinavälineisiin merkitään työnantajan liikkeeseen laskemat velkakirjat. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

Velkakirjasaamiset osakkaana olevalta työnantajayritykseltä (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

- (18) Velkakirjasaamisiin osakkaana olevalta työnantajayritykseltä merkitään saamiset, joista on tehty velkakirja. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.1.2022)

Saamiset osakkaana olevalta työnantajayritykseltä (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

- (19) Saamisiin osakkaana olevalta työnantajayritykseltä merkitään muut saamiset työnantajayritykseltä kuin velkakirjasaamiset. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

Muut sijoitukset osakkaana olevaan työnantajayritykseen (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

- (20) Muihin sijoituksiin osakkaana olevaan työnantajayritykseen merkitään kaikki ne sijoitukset työnantajayritykseen, jotka eivät kuulu muihin edellä mainittuihin eriin. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

8.2.5 Muut sijoitukset

MÄÄRÄYS (kohdat 21–27)

Osakkeet ja osuudet

- (21) Osakkeisiin ja osuuksiin merkitään osakeyhtiön osakkeet, optiotodistukset, osuuskunnan osuustodistukset, kommandiittiyhtiön osuudet, osuudet sijoitusrahastoissa ja puhelinosuustodistukset ja muut vastaavat erät.

Rahoitusmarkkinavälineet

- (22) Rahoitusmarkkinavälineisiin merkitään luottolaitosten, muiden yhteisöjen sekä valtion, kuntien tai muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat rahoitusmarkkinavälineet ja muut kiinteätuoitoiset arvopaperit. Arvopapereita, joiden korko vaihtelee tiettyjen tekijöiden mukaan, esimerkiksi pankkienvälisten markkinoiden tai euromarkkinoiden korkokannan mukaan, on myös pidettävä rahoitusmarkkinavälineisiin kuuluvina.
- (23) Rahoitusmarkkinavälineitä ovat esimerkiksi sijoitus-, yritys- ja kuntatodistukset, valtion velkasitoumukset, obligaatiot, debentuurit, vaihtovelkakirjalainat, optiolainat, indeksiin sidotut lainat (esimerkiksi indeksiobligaatio ja osakeindeksilainat), jälkimarkkinakelpoiset pääomalainat, muut joukkovelkakirjalainat, talletustodistukset sekä muut vastaavat jälkimarkkinakelpoiset haltija- ja määränvälivelkasitoumukset.

Kiinnelainasaamiset

- (24) Muihin sijoituksiin kuuluvat kiinnelainasaamiset esitetään taseessa erikseen. Kiinnelainasaamisilla tarkoitetaan lainasaamisia, joiden vakuutena on kiinteistökiinnitys.

Muut lainasaamiset

- (25) Lainasaamisia ovat vakuutuskassan lainaustoimintaan liittyvät rahalainat. Kohtaan Muut lainasaamiset merkitään kaikki ne lainasaamiset, joita ei merkitä kohtaan lainasaamiset omilta kiinteistöyrityksiltä tai kohtaan kiinnelainasaamiset.

Talletukset

- (26) Talletuksiin merkitään sellaiset talletukset luottolaitoksissa, joiden nostoa koskee aikarajoitus (mukaan lukien yliyöntalletukset). Ne talletukset, joita edellä mainittu aikarajoitus tai muu rajoite ei koske, esitetään tase-erässä Rahat ja pankkisaamiset, vaikka ne tuottaisivat korkoa.

Muut sijoitukset

- (27) Muihin sijoituksiin merkitään kaikki ne sijoitukset, jotka eivät kuulu edellä mainittuihin kohtiin. Kun tällaisten sijoitusten määrä on olennainen, on ne eriteltävä tilinpäätöksen liitetiedoissa.

8.2.6 Saamiset

MÄÄRÄYS (kohta 28)

- (28) Saamisiin merkitään ne saamiset, jotka perustuvat velallisen osoittavaan dokumenttiin, esimerkiksi kauppakirjaan tai laskuun. Myös etukäteen suoritettavat vakuutusmaksut ja korvaukset merkitään tähän ryhmään.

8.2.7 Muu omaisuus

MÄÄRÄYS (kohdat 29-34)

Aineelliset hyödykkeet

- (29) Koneisiin ja kalustoon merkitään konttori-, atk- ynnä muut koneet, laitteet ja kalusteet.

- (30) Muihin aineellisiin hyödykkeisiin merkitään niin sanottu käyttöomaisuustyypinen omaisuus, jota ei ole merkitty sijoituksiin tai koneisiin ja kalustoon.
- (31) Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat merkitään omana eränään.
- (32) Aineellisia hyödykkeitä ei jaotella alaryhmiin, mikäli erät eivät ole suuruudeltaan olennaisia.
- Rahat ja pankkisaamiset
- (33) Tase-erään Rahat ja pankkisaamiset merkitään käteinen raha ja ne pankkisaamiset, joiden nostoa ei koske aika- tai muu rajoitus.
- Muu omaisuus
- (34) Muuhun omaisuuteen merkitään taseen muihin kohtiin kuulumaton omaisuus.

8.2.8 Siirtosaamiset

MÄÄRÄYS (kohta 35)

- (35) Siirtosaamisiin merkitään tulojen ja menojen jaksottamiseen liittyvät laskennalliset erät (tulojäämät ja menoennakot). Laskennalliset erät esitetään siirtosaamisissa silloinkin, kun ne koskevat esimerkiksi sosiaaliturvaa. Siirtosaamisiin merkitään muun muassa tilinpäätöspäivään mennessä kertyneet korot ja vuokrat, joita ei vielä ole maksettu ja tilikaudella eräänntyneet, mutta seuraavalla tilikaudella maksettavat kannatus- ja jäsenmaksut.

8.2.9 Oma pääoma

MÄÄRÄYS (kohdat 36-46)

Perustamispääoma

- (36) Perustamispääomalla tarkoitetaan ESKL 2 luvun 5 §:n mukaista perustamispääoman määrää. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

Pohjarahasto ja takuupääoma

- (37) Pohjarahastolla ja takuupääomalla tarkoitetaan eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuslainsäädännön voimaantulon (951/2021) 10 §:n mukaisia eräitä, joista kassan säännöissä on tarkemmat määräykset. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

Vararahasto

- (38) Vararahastoa käytetään ja sitä kartutetaan VKL 4 luvun 11 §:n ja kassan sääntöjen mukaisesti. Kun vararahasto on vähintään yhtä suuri kuin tilikauden ja kahden edellisen tilikauden maksutulon keskimäärä, ei siirto vararahastoon ole enää pakollinen. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

Käyttöraho

- (39) Käyttörahastolla tarkoitetaan kassan sääntöjen mukaista rahastoa, jonne voidaan siirtää se osa tilikauden ylijäämästä, jota ei sääntöjen mukaan ole siirrettävä vararahastoon. Käyttörahaston käyttö määräytyy kassan sääntöjen mukaisesti.
- (40) Mikäli kassan tilinpäätös osoittaa alijäämää, ei käyttörahastoa voida käyttää muuhun tarkoitukseen alijäämää vastaavalta osalta ennen kassankokouksen tekemää päätöstä alijäämän peittämisestä.

Muut rahastot

- (41) Mikäli kassalla on Muissa rahastoissa käyttörahastoa vastaava rahasto, noudatetaan kyseisen rahaston osalta edellä kohdassa (38) esitettyjä Käyttörahastoa koskevia määräyksiä. Lisäksi kassalla voi olla muitakin oman pääoman rahastoja, jotka syntyvät esimerkiksi kassan saamista lahjoituksista ja testamenteista. Nämä rahastot ilmoitetaan muina rahastoina omilla erillisnimikkeillään. Myös näitä rahastoja koskevat kohdan (38) määräykset.

Käyvän arvon rahasto

- (42) Käyvän arvon rahastoon merkitään sijoitusten arvon muutokset KPL:n 5 luvun 2 a §:n ja 5 luvun 2 b §:n mukaisesti. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)

Arvonkorotusrahasto

- (43) Arvonkorotus tehdään luvun 5 kohdan (19) mukaisesti. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)

Edellisten tilikausien yli- tai alijäämä

- (44) Kohtaan merkitään edellisten tilikausien yli- tai alijäämä. Mikäli kassan oman pääoman rahastot eivät ole riittäneet edellisten tilikausien alijäämien peittämiseen, merkitään peittämättä jäänyt osa alijäämästä kohtaan Yli- tai alijäämä edellisiltä tilikausilta.
- (45) Käyttöomaisuusluonteisen rakennuksen omaan pääomaan rahastoidusta arvonkorotuksesta saadaan siirtää taseen erään Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) erilliseksi eräksi sellainen määrä, joka vastaa tilikaudella tai aikaisemmilta tilikausilta kyseessä olevista rakennuksista tehtyjä poistoja / suunnitelman mukaisia poistoja, jotka on merkitty tuloslaskelmassa kuluksi. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)

Tilikauden yli- tai alijäämä

- (46) Tähän kohtaan merkitään tilikauden yli- tai alijäämä.

8.2.10 Tilinpäätössiirtojen kertymä

MÄÄRÄYS (kohta 47)

- (47) Tilinpäätössiirtojen kertymään merkitään poistoero ja KPL 5 luvun 15 §:n mukaiset verotusperäiset varaukset. (Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)

8.2.11 Vastuovelka / Sairauskassat

- (48) Vakuutuslainsäädännön 4 luvun 1 §:n mukaan sairauskassan vastuuelan muodostavat korvausvastuu ja vakuutusmaksuvastuu. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

- (49) Sairauskassan korvausvastuun muodostaa VKL 4 luvun 2 §:n mukainen korvausvastuu, joka vastaa sattuneiden vakuutustapahtumien johdosta suoritettavia maksamatta olevia korvausmääriä. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)
- (50) Sairauskassan vakuutusmaksuvastuun muodostaa VKL 4 luvun 3 §:n mukainen vakuutusmaksuvastuu, joka vastaa tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusten pääoma-arvoa. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)
- (51) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä turvaavuuden ja varovaisuuden noudattamisesta laskuperusteissa ja vastuuvelan laskennassa käytettävien muuttujien valinnasta ja oletuksista perustuu VKL:n 4 luvun 4 §:n 3 momenttiin. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

MÄÄRÄYS (kohdat 52-54)

Korvausvastuu

- (52) Korvausvastuuta laskettaessa tilikauden päättyessä eräänntyneiden maksamatta olevien korvausten katsotaan sisältyvän korvausvastuuseen eikä niitä oteta erikseen huomioon tilinpäätöstä tehtäessä. Laskuperusteen mukainen korvausvastuu on laskettava, vaikka kassalla ei olisikaan maksamattomia korvauksia tilinpäätöshetkellä. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)
- (53) Korvausvastuu lasketaan samalla tavalla SVL:n mukaista toimintaa harjoittavalle työpaikkakassalle ja muuta kuin SVL:n mukaista toimintaa harjoittavalle sairauskassalle (niin sanottu täydennyskassa). Korvausvastuu on seitsemän prosenttia kyseisen tilikauden aikana lisäetuuksina suoritettujen kassan sääntöjen mukaisten korvausmenojen yhteismäärästä. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

Vakuutusmaksuvastuu

- (54) Vastuuvelkaan on sisällytettävä vakuutusmaksuvastuu, jos kassan toiminnan laajuus, etuuksien laatu tai muu erityinen syy sitä vaatii. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

8.2.12 Vastuuvelka / Hautaus- ja eroavustuskassat

- (55) Vakuutuskassalain 4 luvun 1 §:n mukaan hautaus- ja eroavustuskassan vastuuvelan muodostavat korvausvastuu ja vakuutusmaksuvastuu. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)
- (56) Hautaus- ja eroavustuskassan korvausvastuun muodostaa VKL 4 luvun 2 §:n mukainen korvausvastuu, joka vastaa sattuneiden vakuutustapahtumien johdosta suoritettavia maksamatta olevia korvausmääriä. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)
- (57) Hautaus- ja eroavustuskassan vakuutusmaksuvastuun muodostaa VKL 4 luvun 3 §:n mukainen vakuutusmaksuvastuu, joka vastaa tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusten pääoma-arvoa. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

MÄÄRÄYS (kohdat 58-59)

Korvausvastuu

- (58) Korvausvastuun määrä lasketaan kassan laskuperusteen mukaan tilikauden viimeiselle päivälle. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

Vakuutusmaksuvastuu

- (59) Vakuutusmaksuvastuun määrä lasketaan kassan laskuperusteen mukaan tilikauden viimeiselle päivälle. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

8.2.13 Pakolliset varaukset

MÄÄRÄYS (kohta 60)

- (60) Pakollisina varauksina käsitellään KPL 5 luvun 14 §:ssä tarkoitettuja vastaisia menoja ja menetyksiä.

8.2.14 Velat

MÄÄRÄYS (kohdat 61-63)

- (61) Velkoihin kirjataan velat, jotka perustuvat velkakirjaan, kauppakirjaan, ostolaskuun tai muuhun velan määrän ja velkojan osoittavaan dokumenttiin.
- (62) Velkoihin kirjataan esimerkiksi ostovelat, maksettujen palkkojen ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelat ja muut ennakonpidätyksen yhteydessä tilitettävät sosiaaliturvaan liittyvät erät. Tilikautena suoritettuja, mutta seuraavaan tilikauteen kohdistuvia vakuutusmaksuja ei lueta tilikauden maksutuloihin, vaan ne merkitään tähän erään.
- (63) Sairauskassojen osalta lainat työnantajayritykseltä ja muut velat esitetään erikseen omana eräänä.

8.2.15 Siirtovelat

MÄÄRÄYS (kohdat 64-65)

- (64) Siirtovelkoihin merkitään menojen ja tulojen jaksottamiseen liittyvät, luonteeltaan laskennalliset erät (menojäämät ja tuloennakot).
- (65) Siirtovelkoihin merkitään menojääminä esimerkiksi maksamattomat palkat ja lomapalkat henkilösivukuluineen, maksamattomat vuokrat ja korot sekä maksamattomat eläkkeet.

9 Toimintakertomus ja liitetiedot

- (1) Eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain (ESKL) 6 luvussa säädetään vakuutuskassan tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:
  - eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 6 luku 8 §:n 3 momentti ja 10 §. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

9.1 Toimintakertomus ja liitetiedot – esittäminen

- (3) Toimintakertomuksessa on esitettävä KPL 3 luvun 1 a §:ssä ja STMtpA 3 luvussa §:ssä vaaditut tiedot. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- (4) Liitetietoina on esitettävä ESKL 6 luvun 8 §:ssä, STMtpA:ssa ja siinä säädetyiltä osin KPA:ssa vaaditut tiedot. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- (5) Liitetiedot on esitettävä tilikaudelta ja ellei toisin määrätä, myös edelliseltä tilikaudelta.

9.2 Tuloslaskelman liitetiedot / Sairauskassa

9.2.1 Hoitokulut

MÄÄRÄYS (kohdat 6-7)

- (6) STMtpA 3 luvun 7 §:ssä mainitut hoitokulut eritellään seuraavasti: *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
  - Palkat ja palkkiot
  - Eläkekulut
  - Muut henkilösivukulut
  - Muut hoitokulut
  - Kansaneläkelaitoksen osuus
- (7) Mikäli muiden hoitokulujen määrä on olennainen, annetaan liitetiedoissa tarvittaessa lisätietoa. Mikäli muihin hoitokuluihin sisältyvät poistot eroavat olennaisesti edellisen tilikauden poistoista, annetaan liitetiedoissa asiasta lisätietoa.

9.2.2 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

MÄÄRÄYS (kohdat 8-9)

- (8) STMtPA 3 luvun 7 §:ssä mainitut sijoitustoiminnan tuotot ja kulut eritellään seuraavasti: *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

Sijoitustoiminnan tuotot

Tuotot sijoituksista työnantajayritykseen

Osinkotuotot

Korkotuotot

Muut tuotot

Tuotot kiinteistösijoituksista

Osinkotuotot

Korkotuotot

Muut tuotot

Tuotot muista sijoituksista

Osinkotuotot

Korkotuotot

Muut tuotot

Yhteensä

Arvonalentumisten palautukset

Kurssivoitot¹

Myyntivoitot

Yhteensä

Sijoitustoiminnan kulut

Kulut kiinteistösijoituksista

Kulut muista sijoituksista

Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut

¹ Kun sijoitusten kurssivoitot ja -tappiot ovat olennaisia, on ne esitettävä liitetiedossa.

Yhteensä

Arvonalentumiset ja poistot

Arvonalentumiset

Rakennusten poistot

Kurssitappiot¹

Myyntitappiot

Yhteensä

Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia

ja niiden oikaisua

Sijoitusten arvonkorotus

Sijoitusten arvonkorotusten oikaisu

Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa

- (9) Liitetiedoissa esitetään erikseen sijoitustoiminnan kuluihin sisältyvät sijoitustoiminnan hoitokulut.

9.3 Taseen liitetiedot / Sairauskassa

9.3.1 Sijoitukset

MÄÄRÄYS (kohta 10)

(10) STMtpA 3 luvun 8 §:ssä mainitut sijoitukset eritellään seuraavasti: (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

Sijoitukset 31.12.	Jäljellä oleva hankintameno ¹	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistöt

Kiinteistöosakkeet

Kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot

Lainasaamiset omilta kiinteistöyhteisöiltä

Sijoitukset työnantajayritykseen

Työnantajayrityksen osakkeet ja osuudet

Rahoitusmarkkinavälineet työnantajayritykseltä

Velkasaamiset työnantajayritykseltä

Saamiset työnantajayritykseltä

Muut sijoitukset työnantajayritykseen

Muut sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Rahoitusmarkkinavälineet

Kiinnelainasaamiset

Muut lainasaamiset

Talletukset

Muut sijoitukset²

¹ Jäljellä oleva hankintameno määritetään luvussa 5.1 Hankintameno arvonmääritys - peruseräaateet

² Kun muiden sijoitusten määrä on olennainen, on siitä annettava lisätietoa.

Arvostuserot yhteensä (sijoitusten käypä arvo-kirjanpitoarvo)

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno

sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua

nimellisarvon ja hankintamenon erotusta (+/-)

Indeksiin sidottujen lainojen hankintamenuon

sisällytettyä tuottoa

Sijoitusten kirjanpitoarvo sisältää arvonkorotuksia:

Sijoitusomaisuuden arvonkorotukset

Käyttöomaisuuden arvonkorotukset

9.3.2 Kiinteistösijoitusten muutosten erittely

MÄÄRÄYS (kohdat 11-13)

(11) Kiinteistösijoitusten muutokset eritellään seuraavasti:

	Kiinteistöt ja kiinteistö- osakkeet ¹	Lainasaamiset omilta kiinteistö yrityksiltä
Hankintameno 1.1.		
Lisäykset		
Vähennykset		
Tilikauden poistot		
Hankintameno 31.12.		
Kertyneet poistot 1.1.		
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		
Tilikauden poistot		
Kertyneet poistot 31.12.		
Arvonalentumiset 1.1.		

¹ sisältää kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot

Vähennysten arvonalentumiset

Tilikauden arvonalentumiset

Arvonalentumisten palautukset

Arvonalentumiset 31.12.

Arvonkorotukset 1.1.

Lisäykset

Vähennykset

Arvonkorotukset 31.12.

Kirjanpitoarvo 31.12.

(Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)

- (12) Vastaava tase-erien muutosta koskeva erittely on tehtävä myös muista STMtpA 3 luvun 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainituista eristä. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet:

Jäljellä oleva hankintameno

Kirjanpitoarvo

Käypä arvo

- (13) Erittelyssä ilmoitetaan omassa käytössä oleva osuus kiinteistösijoituksista. Tilojen katsotaan olevan omassa käytössä, jos ne ovat konttori-, varasto-, tai muussa sellaisessa sairauskassan omassa käytössä. Käytöltään jaetuissa kiinteistökohteissa oman käytön osuus lasketaan tarvittaessa esimerkiksi neliömetrien jakosuhteen perusteella.

9.3.3 Muiden lainasaamisten erittely

MÄÄRÄYS (kohta 14)

- (14) Muut lainasaamiset eritellään vakuuden laadun mukaan seuraavasti:

Lainasaamiset yhteismäärä

Erittely vakuuslajeittain:

Pankkitakaus

Takausvakuutus

Kiinnitys

Muu vakuus

Yhteensä

9.3.4 Oman pääoman muutokset

- (15) Tilinpäätöksen liitetiedoissa eritellään oman pääoman muutokset KPA 2 luvun 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti.

MÄÄRÄYS (kohta 16)

- (16) Vararahaston osalta esitetään lisäksi laskelma VKL 4 luvun 11 §:n mukaisesta täydestä määrästä seuraavasti: *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

Vakuutusmaksutulo:

200X-2	1000,00
200X-1	950,00
200X	<u>1300,00</u>
	3250,00
Täysi vararahasto 1/3	<u>1083,00</u>

9.3.5 Vastuovelka (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

MÄÄRÄYS (kohta 17)

- (17) Tilinpäätöksen liitetiedoissa eritellään korvausvastuu seuraavasti: *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

Korvausvastuu	1.1.
Korvausvastuun muutos	-/+
Korvausvastuu	31.12

9.3.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

- (18) Vakuutuskassan tulee esittää vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevina liitetietoina STMtpA 3 luvun 10 §:ssä ja KPA 2 luvun 7 §:n 1-5 momenteissa vaaditut tiedot. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

MÄÄRÄYS (kohdat 19-22)

- (19) Vakuutuskassan tulee tilinpäätöstä laatiessaan harkita, onko sellaisia sopimuksia/sitoumuksia, joista saattaa realisoitua menoja ja menetyksiä, ja jotka siten tulisi esittää vastuina ottaen huomioon KPL 3 luvun 2 §:n vaatimus oikeasta ja riittävästä kuvasta.
- (20) Vastuut tulee arvostaa tilinpäätöksessä varovaisuuden periaatetta noudattaen. Tämä tarkoittaa sitä, että vastuut tulee arvostaa tilinpäätöksessä nimellisarvoon tai sitä korkeampaan todennäköiseen arvoon.

- (21) Yleisvakuuksien osalta ei laina/vakuuskohtaista erittelyä aina voi tehdä. Tällöin tulee kuitenkin esittää yleisvakuutta vastaan saatujen lainojen (muiden vastuiden) kokonaismäärä sekä erikseen yleisvakuudeksi annetut omaisuus- tai muut vastaavat erät.
- (22) Yhteisvastuullisista vastuusitoumuksista ilmoitetaan vastuun kokonaismäärä sekä se, että kyseessä on yhteisvastuu.

9.4 Tuloslaskelman liitetiedot / Hautaus- ja eroavustuskassa

9.4.1 Hoitokulut

MÄÄRÄYS (kohdat 23-24)

- (23) STMtpA 3 luvun 7 §:ssä mainitut hoitokulut eritellään seuraavasti: *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- Palkat ja palkkiot
  - Eläkkeet
  - Muut henkilösivukulut
  - Muut hoitokulut
- (24) Mikäli muiden hoitokulujen määrä on olennainen, annetaan liitetiedoissa tarvittaessa lisätietoa. Mikäli muihin hoitokuluihin sisältyvät poistot eroavat olennaisesti edellisen tilikauden poistoista, annetaan liitetiedoissa asiasta lisätietoa.

9.4.2 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

MÄÄRÄYS (kohdat 25-26)

- (25) STMtpA 3 luvun 7 §:ssä mainitut sijoitustoiminnan tuotot ja kulut eritellään seuraavasti: *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*
- Sijoitustoiminnan tuotot:**
- Tuotot kiinteistösijoituksista
    - Osinkotuotot
    - Korkotuotot
    - Muut tuotot
  - Tuotot muista sijoituksista
    - Osinkotuotot
    - Korkotuotot
    - Muut tuotot

Yhteensä

Arvonalentumisten palautukset

Kurssivoitot¹

Myyntivoitot

Yhteensä

Sijoitustoiminnan kulut:

Kulut kiinteistösijoituksista

Kulut muista sijoituksista

Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut

Yhteensä

Arvonalentumiset ja poistot

Arvonalentumiset

Rakennusten poistot

Kurssitappiot¹

Myyntitappiot

Yhteensä

**Sijoitustoiminnan nettotuotto
ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua**

Sijoitusten arvonkorotus

Sijoitusten arvonkorotusten oikaisu

Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa

(26) Liitetiedoissa esitetään erikseen sijoitustoiminnan kuluihin sisältyvät sijoitustoiminnan hoitokulut.

¹ Kun sijoitusten kurssivoitot ja -tappiot ovat olennaisia, on ne esitettävä liitetiedossa.

9.5 Taseen liitetiedot / Hautaus- ja eroavustuskassa

9.5.1 Sijoitukset

MÄÄRÄYS (kohta 27)

(27) STMtpA 3 luvun 8 §:ssä mainitut sijoitukset eritellään seuraavasti: *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

Sijoitukset 31.12.	Jäljellä oleva hankintameno ¹	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistöt

Kiinteistöosakkeet

Kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot

Lainasaamiset omilta kiinteistöyhteisöiltä

Muut sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Rahoitusmarkkinavälineet

Kiinnelainasaamiset

Muut lainasaamiset

Talletukset

Muut sijoitukset²

Arvostuserot yhteensä (sijoitusten käypä arvo-kirjanpitoarvo)

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintamennon erotusta (+/-) Indeksiin sidottujen lainojen hankintamenoon sisällytettyä tuottoa

¹ Jäljellä oleva hankintameno määritellään luvussa 5.1 Hankintameno arvostaminen - peruseräatteen

² Kun muiden sijoitusten määrä on olennainen, on siitä annettava lisätietoa

Sijoitusten kirjanpitoarvo sisältää arvonkorotuksia:

Sijoitusomaisuuden arvonkorotukset

Käyttöomaisuuden arvonkorotukset

9.5.2 Kiinteistösijoitusten muutosten erittely

MÄÄRÄYS (kohdat 28-30)

(28) Kiinteistösijoitusten muutokset eritellään seuraavasti:

Kiinteistöt ja
kiinteistö-
osakkeet¹

Lainasaamiset
omilta kiinteistö-
yrityksiltä

Hankintameno 1.1.

Lisäykset

Vähennykset

Tilikauden poistot

Hankintameno 31.12.

Kertyneet poistot 1.1.

Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot

Tilikauden poistot

Kertyneet poistot 31.12.

Arvonalentumiset 1.1.

Vähennysten arvonalentumiset

Tilikauden arvonalentumiset

Arvonalentumisten palautukset

Arvonalentumiset 31.12.

Arvonkorotukset 1.1.

Lisäykset

¹ sisältää kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot

Vähennykset

Arvonkorotukset 31.12.

Kirjanpitoarvo 31.12.

(Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016)

- (29) Vastaava tase-erien muutosta koskeva erittely on tehtävä myös muista STMtpA 3 luvun 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainituista eristä. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

Jäljellä oleva hankintameno

Kirjanpitoarvo

Käypä arvo

- (30) Erittelyssä ilmoitetaan omassa käytössä oleva osuus kiinteistösijoituksista. Tilojen katsotaan olevan omassa käytössä, jos ne ovat konttori-, varasto-, edustus-, henkilökunnan vapaa-ajanvietto- tai muussa sellaisessa kassan omassa käytössä. Henkilökunnalle vuokratut tilat eivät ole omassa käytössä. Käytöltään jaetuissa kiinteistökohteissa oman käytön osuus lasketaan tarvittaessa neliömetrien tai muun sellaisen jakosuhteen perusteella.

9.5.3 Muiden lainasaamisten erittely

MÄÄRÄYS (kohta 31)

- (31) Muut lainasaamiset eritellään vakuuden laadun mukaan seuraavasti:

Lainasaamiset yhteismäärä

Erittely vakuuslajeittain:

Pankkitakaus

Takausvakuutus

Kiinnitys

Muu vakuus

Yhteensä

9.5.4 Oman pääoman muutokset *(Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)*

- (32) Tilinpäätöksen liitetiedoissa eritellään oman pääoman muutokset KPA 2 luvun 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti.

MÄÄRÄYS (kohta 33)

- (33) Vararahaston osalta esitetään lisäksi laskelma VKL 4 luvun 11 §:n mukaisesta täydestä määrästä seuraavasti:

Vakuutusmaksutulo:

200X-2	1000,00
200X-1	950,00
200X	<u>1300,00</u>
	3250,00
Täysi vararahasto 1/3	<u>1083,00</u>

9.5.5 Vastuovelka (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

MÄÄRÄYS (kohta 34)

- (34) Tilinpäätöksen liitetiedoissa eritellään korvausvastuu seuraavasti:

Korvausvastuu	1.1.
Korvausvastuun muutos	-/+
Korvausvastuu	31.12

9.5.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

- (35) Vakuutuskassan tulee esittää vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevina liitetietoina STMtpA 3 luvun 10 §:ssä ja KPA 2 luvun 7 §:n 1-5 momenteissa vaaditut tiedot. (Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022)

MÄÄRÄYS (kohdat 33-35)

- (36) Vakuutuskassan tulee tilinpäätöstä laatiessaan harkita, onko sellaisia sopimuksia/sitoumuksia, joista saattaa realisoitua menoja ja menetyksiä, ja jotka siten tulisi esittää vastuina ottaen huomioon KPL 3 luvun 2 §:n vaatimus oikeasta ja riittävästä kuvasta.
- (37) Vastuut tulee arvostaa tilinpäätöksessä varovaisuuden periaatetta noudattaen. Tämä tarkoittaa sitä, että vastuut tulee arvostaa tilinpäätöksessä nimellisarvoon tai sitä korkeampaan todennäköiseen arvoon.
- (38) Yleisvakuuksien osalta ei laina/vakuuskohtaista erittelyä aina voi tehdä. Tällöin tulee kuitenkin esittää yleisvakuutta vastaan saatujen lainojen (muiden vastuiden) kokonaismäärä sekä erikseen yleisvakuudeksi annetut omaisuus- tai muut vastaavat erät.
- Yhteisvastuullisista vastuusitoumuksista ilmoitetaan vastuun kokonaismäärä sekä se, että kyseessä on yhteisvastuu.

10 Kumotut määräykset ja ohjeet

- (1) Nämä määräykset ja ohjeet kumoavat voimaan tullessaan seuraavat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet
- Vakuutusvalvontaviraston sairauskassoille ja muille kassoille, joilla ei ole vakuutusmaksuvas- tuuta antaman määräys- ja ohjekokoelman Dnro 8/002/2003.
  - Vakuutusvalvontaviraston hautaus- ja eroavustuskassoille antaman määräys- ja ohjekokoel- man Dnro 11/002/2002 luvut 1 ja 3.1 liitteineen.

11 Muutoshistoria

Näitä määräyksiä ja ohjeita on muutettu sen voimaantulon jälkeen seuraavasti:

Annettu 9.3.2016, voimaan 1.4.2016

- *muutettu määräyksiä ja ohjeita kirjanpitolain muutoksilla (laki kirjanpitolain muuttamisesta 1620/2015)*
- *muutettu määräyksiä ja ohjeita vakuutusksalain muutoksilla (laki vakuutusksalain muuttamisesta 1671/2015)*
- *muutettu 5 luvun kohta (24)*
- *lisätty 5 luvun kohdat (13)-(14), (17)-(18), (21), (23), (25)-(26) ja (30), minkä johdosta luvun kohdat on numeroitu uudelleen*
- *muutettu 6 luvun kohdat (6), (18)*
- *lisätty 6 luvun kohta (4), minkä johdosta luvun kohdat on numeroitu uudelleen*
- *muutettu 7 luvun tuloslaskelmakaavaa*
- *lisätty 7 lukuun kohta (28), minkä johdosta luvun kohdat on numeroitu uudelleen*
- *muutettu 8 luvun tasekaavaa*
- *lisätty 8 luvun kohdat (42) ja (44), minkä johdosta luvun kohdat on numeroitu uudelleen*
- *muutettu 9 luvun kohdat (11) ja (28)*

Samalla on tehty eräitä yksittäisiä selvennyksiä määräysten ja ohjeiden kirjoitusasuun.

Annettu 23.11.2017, voimaan 31.12.2017

- *muutettu 3 luvun kohta (1)*
- *muutettu 9 luvun kohta (3)*

Muutokset liittyvät lakiin kirjanpitolain muuttamisesta (1376/2016).

Annettu 18.1.2022, voimaan 31.3.2022

- *muutettu 1.1 luvun soveltamisala*
- *muutettu 2.1 luvun lainsäädäntöä ja 2.2.luvun Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuuksia*
- *muutettu 4 luvun kohdat (1), (2), (3) ja (7)*
- *muutettu 5 luvun kohdat (1)-(4), (6), (9), (12), (13), (17)-(19) ja (27)*
- *muutettu 6 luvun kohdat (1), (2), (7), (19) ja (21)*
- *muutettu 7 luvun kohdat (1), (2), (6), (14) ja (18) sekä tuloslaskelmakaava vastaamaan asetusta*
- *muutettu 8 luvun kohdat (1), (2), (16)-(20), (36)-(38), (48)-(58) ja (60) sekä tasekaava vastaamaan asetusta*

- *muutettu 9 luvun kohdat (1)-(4), (6), (8), (10), (12), (16)-(18), (23), (25), (27), (29) ja (32)*
- *lisätty luvut 9.5.4 ja 9.5.5*

Muutokset johtuvat eläkesäätiö- ja eläkekassalain uudistuksesta.